

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

postmottak@jd.dep.no

Høringssvar om forslag til forskrift om finansavtaler (finansavtaleforskriften)

Forbrukerrådet viser til at Justis- og beredskapsdepartementet den 20. mai 2022 sendte høringsnotat med forslag til en ny forskrift om finansavtaler ut på høring. Departementet ber om eventuelle merknader til departementets forslag innen den 19. august 2022.

Forbrukerrådet oversender med dette sitt høringssvar, som også er innsendt ved bruk av departementets digitale løsning for høringsuttalelser. Forbrukerrådet vil i tillegg vise til vårt høringssvar til ny finansavtalelov, som ble innsendt den 15. desember 2017.

Forbrukerrådets hovedpunkter kan oppsummeres slik:

- Forbrukerrådet imøteser ny finansavtalelov (lov 18. desember 2020 nr. 146) med tilhørende forskrift, og registrerer at departementet har satt den 1. januar 2023 som antatt ikrafttredelsestidspunkt. Det vil sette et etterlengtet og foreløpig punktum for en lang regulatorisk prosess der ny finansavtalelov sammen med ny finansavtaleforskrift vil gi norske forbrukere et langt bedre vern i finansmarkedene enn det de har hatt i gammel lov.
- Forbrukerrådet støtter i all hovedsak forslaget til ny finansavtaleforskrift, som også innebærer en forenkling ved at regler som i dag er regulert i fem ulike forskrifter, nå foreslås regulert samlet i én forskrift til finansavtaleloven. Dette vil gi en langt enklere tilgang til relevant regelverk, også for ikke-jurister.
- Forbrukerrådet er opptatt av at forbrukervernet i Norge skal være sterkt og omfattende, og mener at det innenfor finansmarkedene eksisterer en betydelig informasjons- og kunnskapsasymmetri mellom kundene på den

ene siden og tilbydere av finansielle tjenester på den andre. Det må derfor være et sentralt hovedanliggende knyttet til slutføringen av arbeidet med ny finansavtalelov at den generelle forbrukerbeskyttelsen styrkes og sikres ytterligere.

- Behovet for skjerpede lovkrav og aktive tilsynsmyndigheter er en nødvendighet. Både på nasjonalt og europeisk plan har man sett behov for å endre ansvars plasseringen i finansielle avtaleforhold i retning av tydeligere ansvar for kredittyster.
- Samfunnsøkonomisk er det kostbart at folk havner i gjeldsproblemer, men konsekvensene er størst for de enkeltpersoner og husholdninger som rammes. Strengere krav til kredittyttere kombinert med bedre vern for forbrukerne vil kunne føre til at andelen misligholdte kredittavtaler på sikt vil gå ned. Ny finansavtalelov, slik den ble vedtatt av Stortinget den 18. desember 2020, vil bidra til økt trygghet for privatkundene i finansmarkedet.
- Forbrukerrådet ber om at det innføres særskilte bestemmelser i forskriften knyttet til privatleasing, som er en betydelig finansiell kostnadspost for mange husholdninger. Det er særlig innenfor debitorskifte at regelverket fremstår som mangelfullt.
- Forbrukerrådet støtter at en tydelig definisjon av hvordan effektiv rente skal beregnes, herunder formel, tas inn i forskriften.
- Forbrukerrådet mener at departementet også bør innta en formel for beregning av hhv. overkurs og underkurs i forskriften og regulere den urimelige asymmetrien som mange forbrukere utsettes for i markedet for fastrentelån.
- Forbrukerrådet støtter innføring av opplysningsplikt for kredittyster i forbindelse med markedsføring av kredittavtaler, og forbud mot fremheving av opplysninger i markedsføringen av kredittavtaler som bidrar til å øke opptak av unødvendig kreditt.
- Forbrukerrådet støtter innføring av trafikklysmoell i forbindelse med kredittvurderinger.
- Forbrukerrådet støtter forbud mot markedsføring av kreditt ved dørsalg.
- Forbrukerrådet mener at departementet i tillegg bør vurdere et forbud mot markedsføring av kreditt i butikklokaler, som er lite egnede arenaer for å gjøre rasjonelle og veloverveide valg knyttet til opptak av kreditt.
- Forbrukerrådet ber også departementet innføre regler om forbud mot tilleggsfordeler ved kredittopptak.
- Forbrukerrådet støtter departementets forslag knyttet til regulering av egenandelsgrenser.

- Forbrukerrådet ber departementet innføre regler om pliktig tilslutning til godkjent utenrettslig tvisteløsningsordning for alle EØS-foretak som direkte eller indirekte opererer i Norge, og som tilbyr finansielle produkter og tjenester til norske forbrukere.

Finansielle tjenester oppleves ofte som krevende og kompliserte av mange forbrukere. Samtidig er dette tjenester med potensielt stor økonomisk betydning for den enkelte. Det er derfor viktig at informasjon og avtaletekster utformes på en måte som forstås av kundene. Dette stiller ikke minst krav til de enkelte finansforetakene om å skrive mer forståelig og enkelt, slik at kundene kan ta informerte og gode valg.

Forbrukerrådet vil videre be om at departementet har et fokus på praktiseringen av sentrale bestemmelser i forskriften, og særlig tilknyttet tildeling av kreditt, og det vil derfor kunne være hensiktsmessig at finansavtaleforskriften blir gjenstand for en evaluering etter to år.

Forbrukerrådet vil i det etterfølgende kommentere ulike sider ved departementets forslag til ny finansavtaleforskrift:

Mangler ved forskriftsforslaget

Forslaget til forskrift fra Justis- og beredskapsdepartementet inneholder ingen særskilte bestemmelser knyttet til privatleasing, noe som er en svakhet ved forslaget. Markedet for leasing av privatbiler har hatt en kraftig vekst de siste ti år. Bilhold er en betydelig husholdningspost for mange forbrukere, og det er behov for et godt regelverk på dette området.

I finansmarkedene skal forbrukere møte et tydelig regelverk som avklarer pliktene til forbruker så vel som leverandør. Dessverre er det ikke slik i leasingmarkedet. Privatleasing er ikke direkte regulert av norsk lov, men det gis veiledning i finansavtaleloven, i avtalen mellom norske leasingselskaper og Forbrukertilsynet, i leasingkontrakten og ulovfestet rett. Disse klargjør dessverre ikke regelverket for debitorbytte i nødvendig grad. Kunder som leaser bil privat, og som av ulike grunner må foreta debitorbytte, opplever at bilforhandlere uten rettslig grunnlag griper inn og oppstiller vilkår for debitorskifte. Bilforhandleren har en rolle som restverdigarantist og bør ikke ha en rolle i forbindelse med bytte av debitor. Forbrukere bør utelukkende forholde seg til eieren av leasingobjektet (bilen), dvs. leasingselskapet. Bilforhandlere som eventuelt samarbeider med leasingselskapet, bør heller ikke kunne kreve betaling fra utgående eller ny leietager.

Forbrukertilsynet har utført tilsynsaksjon mot markedsføring av leasingavtaler på nett og fant at hele 10 av 13 aktører bryter markedsføringsloven ved å gi utilstrekkelig prisinformasjon. Aksjonen ble gjennomført i 2019 og Forbrukerrådet utelukker ikke at forholdene kan ha bedret seg siden da. Det er likefullt rom for å tolke dette nedslående funnet som et resultat av at leasingselskapene i for liten grad erkjenner å være underlagt finansregulering.

Når det gjelder tidligere problemer i markedet for privatleasing knyttet til påkost (kostnader knyttet til utbedring av unormal slitasje), så synes dette å ha funnet sin løsning som følge av nylig utarbeidelse av en egen bransjenorm.

Med bakgrunn i disse forholdene ber vi Justis- og beredskapsdepartementet innarbeide bestemmelser for den delen av leasingmarkedet som omhandler debitorskifte og markedsføring i den nye samlede finansavtaleforskriften.

Betalingsgebyrer

I høringsnotatet behandles det relativt inngående om det er mulig å kreve gebyr ved betaling av offentligrettslige krav. Det åpnes for å gjøre reglene i finansavtalelovens §2-6 gjeldende for betalingstransaksjoner utenfor formuerettens område. Etter Forbrukerrådets syn er det mest hensiktsmessig å ha likelydende bestemmelser for betalinger, uavhengig av om betalingsmottaker er en offentlig aktør (som Skatteetaten) eller en privat tjenesteleverandør.

Forbrukerrådet ser også behov for en presisjon i forskriften knyttet til Finansavtalelovens §2.4 Gebyr for bruk av betalingsinstrument og betalingsmiddel. Finansavtalelovens §2.4 begrenser fakturagebyrene ved at gebyret ikke skal overstige betalingsmottakerens faktiske kostnad ved bruk av betalingsinstrumentet eller betalingsmiddelet. Bestemmelsen følger av forbrukerrettighetsdirektivet artikkel 19, hvor Europakommisjonen vurderte at kun utgifter som direkte faktureres til selgeren for bruken av et bestemt betalingsinstrument skal anses som «kostnad» i relasjon til artikkel 19. Andre kostnader, som administrative kostnader, kostnader til installasjon og leie av betalingsterminaler og lignende, samt kostnader knyttet til risiko- og svindelhåndtering, må på den annen side anses som generelle kostnader knyttet til det å drive en forretning, og bør således ikke anses som en «kostnad» etter artikkel 19 i direktivet.

Ved betalinger med papirfaktura ser vi i dag at enkelte virksomheter krever opp imot og over kr. 100 i såkalt fakturagebyr per betaling. At dette skal reflektere betalingsmottakerens faktiske kostnader er både avvist av ledende aktører innen inkassotjenester og høyst usannsynlig, særlig når stadig flere papirfakturaer sendes digitalt som epost eller SMS. Etter vårt syn bør finansavtaleforskriften presisere bestemmelsene i § 2.4 i tråd med Europakommisjonens vurdering og i tillegg sette et konkret tak på hva som kan tas for papirfakturaer. Taket på postsendte fakturaer kan settes likt gebyret for purringer etter inkassoforskriftens §1-2.1, som per nå er 35 kroner. Digitalt utsendte fakturaer bør ikke kunne påføres fakturagebyr.

Effektiv rente

Departementet foreslår at det inntas en matematisk formel i forskriften som tydelig definerer effektiv rente. Forbrukerrådet støtter departementets forslag i § 1-4 om å klart definere hva som menes med effektiv rente, herunder hvilke matematiske formler som skal benyttes i forbindelse med beregningen. Tilsvarende støtter Forbrukerrådet presiseringene i § 1-5 knyttet til definisjon av effektiv rente for boliglån.

Forbrukerrådet er opptatt av at kredittkostnadene blir tydelig og likeartet kommunisert til låntakerne. Forskriftsforslaget innebærer at «effektiv rente» skal benyttes med samme meningsinnhold som «effektiv årlig rente», i tråd med boliglåndirektivets regler (artikkel 4 nr. 15 og artikkel 17), som innebærer at forbrukerens samlede kredittkostnader skal uttrykkes som en årlig prosentdel av det samlede kredittbeløpet.

Overkurs og underkurs

Prinsippene for beregning av over- og underkurs er omtalt i forskriftsutkastet § 2-1, men i dag er det umulig for en forbruker å etterprøve bankenes beregning av overkurs og underkurs. Departementet bør derfor også vurdere å innta en formel i forskriften for beregning av overkurs og underkurs som alle parter kan forholde seg til.

Departementet bør regulere den urimelige asymmetrien som loven åpner for knyttet til overkurs og underkurs. Det finnes banker som krever at kundene skal betale overkurs for den gjenstående løpetiden av rentebindingen. Skulle derimot fastrenten ligge under markedsrenten på innløsningstidspunktet, oppstiller banken spesielle vilkår for å betale kunden underkurs. For eksempel så fremkommer det på hjemmesiden til Storebrand Bank at underkurs bare

inntreffer i tilfelle låntaker dør eller opplever samlivsbrudd.¹ På andre av bankens hjemmesider oppstiller banken i tillegg følgende: «*Karantenetiden er på henholdsvis 12, 24 eller 48 mnd. for fastrentelån med bindingstid på 3, 5, eller 10/20 år*».² Tilsvarende krav til karantenetid forekommer ikke ved overkurs. Etter Forbrukerrådets syn skaper denne typen asymmetri i vilkårene en klar og urimelig ulempe for forbrukere som burde vært forhindre gjennom regulering. Vi ber derfor departementet om å innplassere en slik regulering i forskriften, for eksempel ved at enkeltbestemmelser som gjelder ved underkurs også må gjelde for overkurs.

Markedsføring

Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt det bør inntas forbud mot å fremheve visse opplysninger i markedsføringen av kredittavtaler. Forbrukerrådet støtter departementets forslag i § 3-5 om at det ikke skal fremheves hvor raskt kreditten kan disponeres, hvor raskt svar man kan forvente på en forespørsel om kreditt, at det er lav terskel for å få kreditt, at det er en enkel søknadsprosess, eller at kreditten er lett tilgjengelig på andre måter.

Markedsføringspraksisen med å vise nominell rente i stor og fet skrift og den ofte betydelig høyere effektive renten i svært liten skrift, er dessverre svært utbredt. Det bidrar til at forbrukere tar finansieringsbeslutninger på feil grunnlag. Å tillate nominelle rentesatser i markedsføringen har ingen praktisk nytte for forbrukere, men er derimot godt egnet til å forvirre forbrukere. Vi mener derfor primært at det utelukkende er den effektive renten som bør fremkomme i markedsføringen. Sekundært bør det innføres krav om at den effektive renten skal stå på samme sted som den nominelle og i like stor skrift.

Opplysningsplikten til kredittyter i forbindelse med markedsføring av kredittavtaler fremgår av departementets forslag i § 3-4, som Forbrukerrådet også støtter, herunder at enhver form for markedsføring av kredittavtaler blant annet må inneholde kredittkostnadene (inkl. effektiv rente) og det totale beløpet for alle kostnader og gebyrer som kunden skal betale til tjenesteyteren.

Trafikklysmodell

Forbrukerrådet støtter departementets presiseringer i § 5-1, fjerde ledd, knyttet til hvordan trafikklysmodellen skal benyttes i forbindelse med kredittvurderinger.

¹ <https://www.storebrand.no/privat/bank-og-lan/boliglan/#detaljer>

² <https://www.storebrand.no/privat/bank-og-lan/fastrentelan>

Grønn kategori innebærer at risikoen for at kunden ikke overholder sine forpliktelser etter avtalen vurderes som liten, samtidig som kunden antas å kunne håndtere en vesentlig økning av renten på en god måte. Gul kategori innebærer at risikoen for at kunden ikke kan overholde sine forpliktelser etter avtalen er vurdert som liten eller akseptabel, samtidig som kunden antas å kunne håndtere en vesentlig økning av renten, eventuelt med moderate økonomiske omdisponeringer. Rød kategori innebærer at risikoen for at kunden ikke kan overholde sine forpliktelser etter avtalen vurderes enten som ikke akseptabel eller at kunden antas å ikke kunne håndtere en vesentlig økning av renten, eventuelt ikke uten vesentlige økonomiske omdisponeringer.

Det må slås uttrykkelig fast i forskriften at en vurdering som plasserer kredittøker i kategori rød må innebære at kredittyter plikter å avslå innvilgelse av kreditt (avslagsplikt). En slik formulering bør inntas som ny setning helt til slutt i § 5-1, fjerde ledd.

Egenandelsgrenser

Forbrukerrådet viser til at Justis- og beredskapsdepartementet ber om innspill fra høringsinstansene knyttet til regulering av egenandelsgrenser, jfr. Stortingets anmodningsvedtak knyttet til finansavtalelovens § 3-20 tredje ledd og § 4-30 tredje ledd.

Forbrukerrådet støtter departementets vurderinger om at regulering av egenandeler etter grunnbeløpet i folketrygden (slik at det automatisk justeres for prisendringer) vil bidra til et utydelig regelverk, og at det vil være mer hensiktsmessig å avvente virkningen av reglene i markedet før det eventuelt vurderes å justere egenandelene.

Forbrukerrådet vil for øvrig peke på at rettighetshaverne har gode incentiver for å bruke elektroniske signaturer på en forsvarlig måte. Det fremgår blant annet av den lave andelen misbrukstilfeller knyttet til elektronisk signatur. Forbrukere er i stor grad kjent med at de ikke skal dele innloggingsdata med andre, og dette følger da også av kontraktsvilkår og øvrig kundekommunikasjon fra bankene. Utfordringen ligger i at innloggingsteknologien ofte er dårlig tilrettelagt for forbrukernes behov, for eksempel i verge- og fullmaktssituasjoner.

Forbud mot dørsalg bør utvides

Departementet foreslår at det inntas et forbud mot markedsføring av kreditt ved dørsalg. Selv om vi oppfatter at slikt salg foreløpig ikke forekommer i Norge,

så støtter Forbrukerrådet departementets forslag i § 3-2 om forbud mot markedsføring av slik markedsføring.

Inngåelse av kredittavtaler bør alltid skje etter at forbruker i ro og fred har fått anledning til å vurdere fordeler og ulemper ved en avtale, noe som ikke er forenelig med dørsalg der forbrukere risikerer besøk av pågående og insisterende selgere.

Etter vårt syn er disse forutsetningene også relevant for salg og markedsføring av kreditt i butikker. Butikklokaler er dårlige arenaer for å sikre at forbrukere gjør rasjonelle og veloverveide valg knyttet til noe så viktig som kreditt. Også i butikkene er det reell risiko for pågående og insisterende selgere. Forutsetningene for å lese grundig gjennom en kredittavtale forut for inngåelse av en kredittavtale er dårlige i butikker, særlig når det dannes en kø av andre kunder som skal betale. Forbrukerrådet har også erfart at butikker opererer med et kassasystem som ikke tillater betjeningen å skrive ut kontraktsvilkårene, før kunden har gitt sin tilslutning til å opprette en kredittavtale.

På bakgrunn av disse forholdene bør departementet også vurdere et forbud mot markedsføring av kreditt i butikklokaler.

Husbanken og startlån

Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt finansavtalelovens regler om kredittavtaler bør gjøres gjeldende for Husbankfinansiering som skal sikre at kommuner kan gi startlån til sine innbyggere.

Etter Forbrukerrådets syn er Husbanken og startlånene primært boligpolitiske tiltak og bør derfor behandles på siden av den ordinære finansreguleringen. Startlån innebærer i realiteten at det innvilges kreditt til kunder som trolig vil omfattes av avslagsplikten i § 5-4 i den nye finansavtaleloven, men som gjennom startlånordningen likevel innvilges rimelig kreditt ut ifra et boligpolitisk mål om å løfte flere inn som eiere av egen bolig. Boliglånsdirektivet (artikkel 3 nr. 3 bokstav c) gir adgang for medlemsstatene til å unnta fra direktivets virkeområde kreditt som gis med begrunnelse i allmenntilgittige formål (herunder boligpolitiske).

På denne bakgrunn støtter Forbrukerrådet forskriftsforslaget til departementet om at § 3-55 i finansavtaleloven ikke skal gjelde for Husbankens utlån til privatpersoner og i forbindelse med startlån fra kommunene.

Øvrige forhold

Forbrukerrådet vil avslutningsvis rette oppmerksomheten mot tre vesentlige forhold som ikke foreslås innarbeidet av departementet i denne høringsrunden, men som likevel bør tas med i finansavtaler regelverket med virkning fra den 1. januar 2023:

Tilleggsfordeler ved kredittopptak

Forbrukerrådet viser til at Finanstilsynet den 22. juni 2021 fikk i oppdrag av Finansdepartementet å utarbeide et høringsnotat om behovet for en nærmere regulering av tilleggsfordeler ved kredittopptak. Høringsnotatet fra Finanstilsynet ble sendt på høring av Justis- og beredskapsdepartementet den 21.06.2022, med høringsfrist den 01.11.2022. Forbrukerrådet vil utarbeide et eget høringssvar om tilleggsfordeler ved kredittopptak, men vil likevel her kort kommentere forslaget i høringsnotatet:

I høringsnotatet til Finanstilsynet foreslås det at det inntas en ny bestemmelse i ny finansavtalelov om at inngåelse av en kredittavtale, utnyttelse av en allerede inngått rammeavtale om kreditt eller annen kreditttyting ikke må settes som vilkår for å kunne inngå en annen avtale eller for å få en annen vare eller tjeneste til bedre vilkår enn det forbrukeren ellers ville fått. Forslaget innebærer at dersom det skal tilbys tilleggsfordeler, så må slike fordeler også tilbys til kunder som ønsker å betale med debetløsninger. Forbrukerrådet støtter dette, men mener at det samme også bør gjelde dersom en forbruker betaler med andre gyldige betalingsmidler, herunder for eksempel med kontanter. Valg av betalingsmåte i forbindelse med kjøp av varer og tjenester bør i utgangspunktet bestemmes av forbruker, med mindre det eksisterer særskilt tungtveiende grunner for å avvike fra dette.

Finanstilsynet påpeker i høringsnotatet at et forbud mot tilleggsfordeler ved kredittopptak vil gi forbrukeren større valgfrihet og legge til rette for mer velinformerte og rasjonelle valg i forbindelse med opptak av kreditt. Forbrukerrådet støtter Finanstilsynets vurderinger, og mener at forbudet vil bidra til bedre beskyttelse av sårbare forbrukere gjennom at reguleringen vil være egnet til å skape større bevissthet om kredittvilkår og kostnadene knyttet til kortbruk.

Forbrukerrådet registrerer at Finanstilsynet foreslår at det gjøres endringer i § 2-1 i den nye finansavtaleloven, mens Justis- og beredskapsdepartementet vurderer at § 5-8 i den nye finansavtaleloven synes å være en mer egnet plassering for en slik bestemmelse.

Uansett plassering i regelverket, støtter Forbrukerrådet forslaget til ny bestemmelse slik det fremgår av Finanstilsynets høringsnotat, og mener at denne bør inntas på egnet sted i nytt regelverk om finansavtaler, herunder i finansavtaleforskriften, med virkning fra den 01.01.2023.

Utenrettslig tvisteløsningsordning

Forbrukerrådet viser til at Finanstilsynet den 1. september 2019 fremmet forslag om innføring av en plikt om å være tilsluttet en offentlig godkjent utenrettslig tvisteløsningsordning for alle EØS-foretak som direkte eller indirekte opererer i Norge, og som tilbyr finansielle produkter og tjenester til norske forbrukere. Finansdepartementet sendte høringsnotatet fra Finanstilsynet ut på høring den 25. september 2019, og Forbrukerrådet leverte sine innspill i en høringsuttalelse innsendt den 24. desember 2019.³

Forbrukerrådet er blitt gjort kjent med at departementet inntil videre har lagt forslaget i «skuffen», men mener tiden er inne for å nå innta en bestemmelse i § 3-14 knyttet til behandling av tvister i klageorgan. I en slik bestemmelse bør det fremgå tydelig at alle foretak som tilbyr finansielle produkter og tjenester i Norge til norske forbrukere plikter å være tilsluttet en offentlig godkjent utenrettslig tvisteløsningsordning, noe som i praksis innebærer pliktig tilslutning til Finansklagenemnda.

Forbrukerrådet vil derfor be om at Justis- og beredskapsdepartementet innarbeider en bestemmelse i regelverket hvor det fremgår at alle EØS-foretak som direkte eller indirekte opererer i Norge, og som tilbyr finansielle produkter og tjenester til norske forbrukere, plikter å være tilsluttet en offentlig godkjent utenrettslig tvisteløsningsordning.

Elektronisk signatur

Forbrukerrådet viser til Stortingets behandling av Prop. 92 LS (2019-2020), hvor det i forslaget til regler om ansvar for tap ved misbruk av elektronisk signatur i § 3-20 ble vedtatt inntatt et nytt sjettede ledd. Stortinget påpekte i forbindelse med sin behandling at den teknologiske utviklingen knyttet til sikkerhetsløsninger i forbindelse med e-signatur går svært raskt, og at det derfor er mer hensiktsmessig å fastsette tekniske minstekrav i forskrift.

³ <https://fil.forbrukerradet.no/wp-content/uploads/2019/12/forbrukerradets-hoeringssvar-om-krav-om-tilslutning-til-klageorgan-for-finansforetak.pdf>

Forbrukerrådet er tilfreds med at departementet dermed foreslår å innta forslaget slik det opprinnelig var formulert i Prop. 92 LS (2019-2020) i forskriften, men vil foreslå at det i tillegg bør presiseres i forskriften at det må være tjenesteyterens ansvar å iverksette tiltak som forsikrer at avtale inngås med rette vedkommende. Ansvar for sikker e-signering kan aldri legges på forbrukeren.

På et mer overordnet nivå vil Forbrukerrådet peke på at slik systemene for handel har utviklet seg, kan det å ikke disponere BankID innebære en betydelig utfordring for mange forbrukeres tilgang til ulike markeder, herunder også ulike finansmarkeder. For personer uten BankID er det ikke bare vanskelig å få gjennomført kjøp av varer og tjenester i de fleste nettbutikker, men personer uten BankID vil også ha utfordringer med å få tilgang til både finansielle tjenester og en rekke offentlige tjenester.

Det fremgår av Forbrukerrådets nylige undersøkelse at om lag 9 prosent av norske forbrukere ikke bruker, ikke har og ikke kjenner til BankID.⁴

Forbrukerrådet ønsker å sikre forbrukernes tilgang til viktige varer og tjenester, og motvirke mekanismer som fører til digitalt utenforskap i forbrukermarkedene. Det vil være formålstjenlig å videreutvikle en offentlig digital ID på høyeste sikkerhetsnivå, som kan være et alternativ til BankID.

Oslo, den 19. august 2022

Med vennlig hilsen
Forbrukerrådet

Jorge B. Jensen (s.)
Fagdirektør finans

Bjarki Eggen (s.)
Seniorrådgiver finans

⁴ Spørreundersøkelse gjennomført av YouGov på vegne av Forbrukerrådet rundt årsskiftet 2021/2022 (uke 51 i 2021 til uke 2 i 2022) blant et landsrepresentativt utvalg på 2016 respondenter i alderen 16 år og oppover.